

Evaluation of Anxiety Due to Covid-19 Disease and Its Mortality in Internship Students in the Field Before Entering the Department at Zabol University of Medical Sciences

Sadegh Dehghanmehr¹, Nahid Mir², Najmeh Ghayami-Keshtgar³, Fatemeh Kord-Salarzahi⁴

Received: 09.04.2022

Accepted: 15.05.2022

Published: 06.07.2022

Abstract

Background: Anxiety about COVID-19 is very common and seems to be due to its high prevalence and mortality. Medical students may also be anxious about the disease. Therefore, the aim of this study was to evaluate the anxiety caused by COVID-19 disease in internship students in the field before entering the ward.

Methods: This descriptive study was performed on 90 nursing students, operating room and midwifery intern in the field in February 1400 before entering the department at Zabol University of Medical Sciences. Sampling was done randomly. Coronary anxiety was assessed using the Corona Disease Anxiety Scale (CDAS).

Results: The mean and standard deviation of the total score of coronary anxiety was 22.29 ± 16.10 , which indicates mild anxiety. The mean and standard deviation of psychological and physical symptoms of anxiety caused by the disease in the research units were 32.82 ± 20.48 and 11.76 ± 14.73 , respectively, which indicates the greater severity of psychological symptoms.

Conclusion: According to the results of this study and mild anxiety due to the incidence and mortality of Covid-19 disease in students and the negative effects of anxiety due to this disease, including negative effects on their learning, it is necessary to take appropriate measures to prevent and control it Be.

Keywords: Anxiety, Anxiety caused by COVID-19, Student, Internship in the field

Citation: Dehghanmehr S, Mir N, Ghayami-Keshtgar N, Kord-Salarzahi F. **Evaluation of Anxiety Due to Covid-19 Disease and Its Mortality in Internship Students in the Field Before Entering the Department at Zabol University of Medical Sciences.** J Zabol Med Sch 2022; 5(2): 54-9.

1- Instructor of Medical Surgical Nursing Department of Nursing, School of Nursing and Midwifery Iranshahr University of Medical Sciences, Iranshahr, Iran

2- Master of Nursing, Intensive Care Nursing, Iranshahr University of Medical Sciences, Iranshahr, Iran

3- Instructor of Operating Room Department of Operating Room, School of Nursing and Midwifery Zahedan University of Medical Sciences, Zahedan, Iran

4- Instructor of Medical Surgical Nursing Department of Nursing, School of Nursing, Iranshahr University of Medical Sciences, Chabahar, Iran

Corresponding Author: Nahid Mir, **Email:** nahid.mir6641@gmail.com

بررسی میزان اضطراب ناشی از ابتلا به بیماری کووید-۱۹ و مرگ و میر ناشی از آن در دانشجویان کارورزی در عرصه‌ی قبل از ورود به بخش در دانشگاه علوم پزشکی زابل

صادق دهقان مهر^۱، ناهید میر^۲، نجمه قیامی کشتگر^۳، فاطمه کرد سالارزهی^۴

چکیده

تاریخ دریافت: ۱۴۰۱/۱/۲۰

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۱/۲/۲۵

تاریخ چاپ: ۱۴۰۱/۴/۱۵

مقدمه: اضطراب در مورد کووید-۱۹، بسیار شایع است و به نظر می‌رسد به دلیل شیوع زیاد و مرگ و میر ناشی از آن باشد. دانشجویان علوم پزشکی نیز در مورد ابتلا به این بیماری ممکن است اضطراب داشته باشند. لذا این مطالعه با هدف بررسی اضطراب ناشی از بیماری کووید-۱۹ در دانشجویان کارورزی در عرصه‌ی قبل از ورود به بخش انجام شد.

شیوه‌ی مطالعه: این مطالعه‌ی توصیفی بر روی ۹۰ دانشجوی پرستاری، اتاق عمل و مامایی کارورز در عرصه در بهمن ماه ۱۴۰۰ قبل از ورود به بخش در دانشگاه علوم پزشکی زابل انجام شد. نمونه‌گیری به صورت تصادفی انجام گردید. اضطراب ناشی از کرونا با پرسش‌نامه‌ی CDAS (Corona Disease Anxiety Scale) بررسی شد.

یافته‌ها: میانگین و انحراف معیار نمره‌ی کل اضطراب کرونا، $16/10 \pm 22/29$ بود که نشان‌دهنده‌ی اضطراب خفیف می‌باشد. میانگین و انحراف معیار علائم روانی و جسمی اضطراب ناشی از بیماری در واحدهای پژوهش به ترتیب برابر با $20/48 \pm 32/82$ و $14/73 \pm 11/76$ بود که نشان‌دهنده‌ی شدت بیشتر علائم روانی می‌باشد.

نتیجه‌گیری: با توجه به نتایج این مطالعه و اضطراب خفیف ناشی از ابتلا و مرگ و میر بیماری کووید-۱۹ در دانشجویان و اثرات منفی اضطراب ناشی از این بیماری از جمله تأثیرات منفی بر یادگیری آنان، لازم است راهکار مناسب برای پیشگیری و کنترل آن اندیشیده شود.

کلمات کلیدی: اضطراب، اضطراب ناشی از کووید-۱۹، دانشجوی، کارورزی در عرصه

ارجاع: دهقان مهر صادق، میر ناهید، قیامی کشتگر نجمه، کرد سالارزهی فاطمه. بررسی میزان اضطراب ناشی از ابتلا به بیماری کووید-۱۹ و مرگ و میر ناشی از آن در دانشجویان کارورزی در عرصه‌ی قبل از ورود به بخش در دانشگاه علوم پزشکی زابل. مجله دانشکده پزشکی زابل ۱۴۰۱؛ ۵۹-۵۴.

مقدمه

گسترش یافت و این گسترش همچنان ادامه دارد (۳). جدیدترین آمار مبتلایان به این ویروس در سرتاسر جهان تا به امروز که زمان نگارش این مقاله است (۱۴ آوریل ۲۰۲۲) ۴۳۴.۴۸۲.۵۵۹ نفر و آمار جانباختگان نیز در سراسر جهان ۵.۹۶۲.۱۳۴ نفر می‌باشد. این آمار در ایران ۷۰۳۰.۹۴۳ نفر ابتلا و ۱۳۶.۳۹۰ نفر جانباخته را نشان می‌دهد (۴). علائم بالینی این بیماری دارای طیف وسیعی است و از تب و لرز، سرفه، ضعف و بی‌حالی تا علائم شدید تنفسی که بیمار برای تنفس نیاز به تهویه‌ی مکانیکی دارد، متفاوت می‌باشد (۵) به دلیل شدت بیماری

ویروس کرونا نوین (SARS-CoV-2) در سراسر جهان شیوع زیادی پیدا کرده و کشورهای زیادی را در دنیا گرفتار نموده است (۱). کرونا ویروس در حقیقت یک خانواده‌ی گسترده از ویروس‌هایی است که منجر به عفونت‌های تنفسی از یک سرماخوردگی ساده تا اپیدمی سارس (SARS) می‌شوند که در سال ۲۰۰۳ شیوع پیدا کرده بود (۲). در حال حاضر نیز کووید-۱۹ (COVID-19) جدیدترین عضو این خانواده در دسامبر ۲۰۱۹ در شهر ووهان چین با همه‌گیری در انسان آغاز شد و به سرعت

۱- مربی گروه پرستاری داخلی جراحی، دانشکده پرستاری و مامایی، دانشگاه علوم پزشکی ایران، تهران، ایران

۲- کارشناسی ارشد پرستاری، پرستاری مراقبت‌های ویژه، دانشگاه علوم پزشکی ایران، تهران، ایران

۳- مربی گروه اتاق عمل، دانشکده‌ی پرستاری و مامایی، دانشگاه علوم پزشکی زاهدان، زاهدان، ایران

۴- مربی گروه پرستاری داخلی جراحی، دانشکده‌ی پرستاری و مامایی، دانشگاه علوم پزشکی ایران، تهران، ایران

نویسنده مسؤول: ناهید میر

و آمار بسیار بالای جانباختگان، بروز اضطراب در افراد مختلف جامعه شایع است (۶).

اضطراب و استرس در مورد COVID-19 بسیار شایع است و به نظر می‌رسد بیشتر به دلیل ناشناخته بودن و ایجاد ابهام شناختی در افراد، درباره‌ی این ویروس و همچنین میزان و سرعت بالای ابتلای افراد و عوارض ناشی از ابتلاء و اضطراب ناشی از مرگ و میر است (۷). این اضطراب می‌تواند منجر به تضعیف سیستم ایمنی شده و شانس ابتلا به بیماری را نیز افزایش دهد (۸).

اضطراب و استرس در دانشجویان حوزه‌ی علوم پزشکی خصوصاً پرستاری و مامایی و اتاق عمل با توجه به شغل‌شان که در ارتباط نزدیک با بیماران قرار دارند، دیده می‌شود (۹، ۱۰). همچنین در این برهه از زمان با توجه به شیوع این بیماری و همه‌گیری سریع آن و همچنین مرگ و میر ناشی از آن، این استرس در دانشجویانی که وارد عرصه خواهند شد و در ارتباط با بیماران کووید-۱۹ ممکن است قرار گیرند، وجود دارد (۱۱، ۱۲).

با توجه به شیوع بیماری کووید-۱۹ در بین دانشجویان رشته‌های پزشکی و پیراپزشکی و با توجه به اثرات منفی اضطراب بر دانشجویان از جمله تأثیرات منفی در یادگیری (۹، ۱۰)، مطالعه‌ی حاضر با هدف تعیین میزان اضطراب کرونا در دانشجویان علوم پزشکی انجام شد.

مواد و روش‌ها

جامعه‌ی آماری با توجه به مطالعه‌ی شیوایی اقدام و فاطمی‌پور (۱۳) با حدود اطمینان ۹۵ درصد و توان آماری ۹۵ درصد و با در نظر گرفتن احتمال ریزش نمونه‌ها، ۹۰ نفر در نظر گرفته شد. همه‌ی دانشجویان به دلیل اینکه معیارهای ورود به مطالعه از جمله: انتخاب این سه رشته، در دسترس بودن دانشجویان و اینکه کارورزی در عرصه داشتند، بود و اگر فاقد این معیارها بودند، وارد مطالعه نمی‌شدند.

این مطالعه از نوع توصیفی بوده و بر روی دانشجویان رشته‌ی پرستاری، مامایی و اتاق عمل در دانشگاه علوم پزشکی زابل انجام شد. حجم نمونه بر اساس میانگین و انحراف معیار نمره‌ی اضطراب در مطالعه‌ی شیوایی اقدام و فاطمی‌پور (۱۳) و با حدود اطمینان ۹۵ درصد و توان آزمون ۹۵ درصد و با در نظر گرفتن احتمال ریزش نمونه‌ها تعداد ۹۰ نفر در نظر گرفته شد. روش نمونه‌گیری به صورت تصادفی و از بین دانشجویانی که معیارهای ورود به مطالعه را داشتند، بود.

معیارهای ورود به مطالعه عبارتند از: داشتن رضایت آگاهانه جهت شرکت در مطالعه، عدم ابتلا به بیماری‌های اضطرابی و عدم مصرف داروهای مؤثر بر اضطراب و سیستم عصبی و عدم ابتلا به بیماری‌های شدید و اینکه واحدهای پژوهش دانشجویی در عرصه (ترم ۷ و ۸) پرستاری، مامایی یا اتاق عمل باشند.

ابزار این پژوهش شامل پرسش‌نامه‌ی مشخصات دموگرافیک، پرسش‌نامه‌ی اضطراب کرونا (CDAS (Corona Disease Anxiety Scale) پرسش‌نامه‌ی مشخصات دموگرافیک، اطلاعاتی نظیر سن، جنس، رشته‌ی تحصیلی و بخش کارآموزی را در برمی‌گرفت. مقیاس اضطراب کرونا ویروس (CDAS) برگرفته از مطالعه‌ی علی‌پور و همکاران می‌باشد که این ابزار جهت سنجش اضطراب ناشی از شیوع ویروس کرونا در کشور ایران تهیه و اعتباریابی شده است (۵). نسخه‌ی نهایی این ابزار دارای ۱۸ گویه و ۲ مؤلفه (عامل) است. گویه‌های ۱ تا ۹، علائم روانی و گویه‌های ۱۰ تا ۱۸، علائم جسمانی را می‌سنجد. این ابزار در طیف ۴ درجه‌ای لیکرت (هرگز = ۰، گاهی اوقات = ۱، بیشتر اوقات = ۲ و همیشه = ۳) نمره‌گذاری می‌شود؛ بنابراین بیشترین و کم‌ترین نمره‌ی که افراد پاسخ دهنده در این پرسش‌نامه کسب می‌کنند، بین ۰ تا ۵۴ است. نمرات بالا در این پرسش‌نامه نشان‌دهنده‌ی سطح بالاتری از اضطراب در افراد است. جهت بررسی روایی محتوایی سؤالات پرسش‌نامه به ۵ روانشناس با تجربه ارائه شد. این افراد درجه‌ی مفهوم بودن گویه‌ها و این که آیا پرسش‌نامه تمام جنبه‌های موضوع را در برمی‌گیرد و نیز شکل ظاهری پرسش‌نامه را مورد بررسی قرار دادند. پایایی این ابزار با استفاده از روش آلفای کرونباخ برای عامل اول، $\alpha = 0/879$ ، عامل دوم $\alpha = 0/861$ و برای کل پرسش‌نامه $\alpha = 0/919$ به دست آمده است. نمرات بالاتر در این پرسش‌نامه، نشان‌دهنده‌ی سطح بالاتری از اضطراب می‌باشد.

پس از اخذ رضایت از مسؤولین دانشگاه علوم پزشکی زابل، اقدام به انجام مطالعه صورت گرفت. پس از توضیحات لازم در مورد نحوه‌ی انجام پژوهش، بی‌ضرر بودن آن برای واحدها و رعایت اصل محرمانگی به نمونه‌ها، اقدام به اخذ رضایت کتبی از آن‌ها شد. برای رعایت یکنواختی مطالعه از هر رشته، ۳۰ نفر به صورت تصادفی وارد مطالعه شدند (تمامی دانشجویان معیارهای ورود به مطالعه را نداشتند به همین دلیل از هر رشته، ۳۰ نفر که

واحدهای پژوهش در مورد بیماری کرونا می‌باشد. در جدول ۱، علائم روانی و جسمی و نمره‌ی کل اضطراب کرونا در واحدهای پژوهش به تفکیک آورده شده است. در این جدول مشخص شده که علائم روانی در بین دانشجویان نسبت به علائم جسمی اضطراب ناشی از بیماری کووید-۱۹ شایع‌تر می‌باشد.

جدول ۱: میانگین و انحراف معیار متغیر اضطراب ناشی از بیماری کووید-۱۹ در دانشجویان کارورزی در عرصه

مؤلفه و نمره‌ی کل	میانگین \pm انحراف معیار	مینیمم	ماکزیمم
علائم روانی	۳۲/۸۲ \pm ۲۰/۴۸	۴/۱۶	۷۸/۳۹
علائم جسمی	۱۱/۷۶ \pm ۱۴/۷۳	۴/۵	۴۵/۸۴
نمره‌ی کل اضطراب	۲۲/۲۹ \pm ۱۷/۶۰	۲/۸۵	۶۹/۱۵

در بین گویه‌های پرسش‌نامه، گویه‌ی (فکر کردن به کرونا مرا مضطرب می‌کند) با ۸/۸ درصد و گویه‌ی (می‌ترسم کرونا بگیرم) با ۲۲/۲ درصد و گویه‌ی (فکر می‌کنم هر لحظه ممکن است کرونا بگیرم) با ۱۲/۲ درصد، بیشترین فراوانی را داشته‌اند که منجر به اضطراب در بین دانشجویان شده است. در جدول ۲ فراوانی گویه‌های پرسش‌نامه به تفکیک آورده شده است.

معیار ورود داشتند، تصادفی انتخاب شدند. در ضمن منظور از دانشجوی کارورزی در عرصه، ترم ۷ و ۸ هستند که چون در بهمن ماه این مطالعه انجام شده، هر دو ترم دانشجو هستند).

ابتدا پرسش‌نامه‌ی اضطراب کرونا در اختیار واحدهای پژوهش قرار گرفت، سپس پرسش‌نامه‌ها جمع‌آوری شده و داده‌ها جهت تجزیه و تحلیل وارد نرم‌افزار آماری SPSS نسخه‌ی ۱۹ (version 19, SPSS Inc., Chicago, IL) شد. برای تجزیه و تحلیل داده‌ها از آمار توصیفی استفاده شد.

یافته‌ها

میانگین و انحراف معیار سن واحدهای پژوهش $1/3 \pm 23/02$ بود. ۴۴/۴ درصد واحدها (۴۰ نفر) مذکر و ۴۵/۶ درصد (۵۰ نفر) مؤنث بودند. ۲۴/۴ درصد (۲۲ نفر) از واحدها در بخش‌های عمومی، ۸/۸ درصد (۸ نفر) در بخش‌های ویژه، ۴۰ درصد (۳۶ نفر) در اتاق عمل و ۲۶/۸ درصد (۲۴ نفر) در بلسوک زایمانی، کارورزی در عرصه داشتند.

میانگین و انحراف معیار نمره‌ی کل اضطراب کرونا $16/10 \pm 22/29$ بود که نشان‌دهنده‌ی اضطراب خفیف

جدول ۲: فراوانی پاسخ واحدهای پژوهش به سؤالات پرسش‌نامه‌ی اضطراب

گویه	همیشه (درصد)	بیشتر اوقات (درصد)	گاهی اوقات (درصد)	هرگز (درصد)
فکر کردن به کرونا مرا مضطرب می‌کند	۸/۸	۲۴/۴	۲۵/۵	۴۱/۳
وقتی درباره‌ی تهدید کرونا فکر می‌کنم احساس تنش دارم	۴/۴	۲۷/۷	۳۵/۵	۳۱/۴
درباره‌ی شیوع بیماری کرونا به شدت نگرانم	۶/۹	۱۹/۴	۳۴/۴	۳۹/۳
می‌ترسم کرونا بگیرم	۲۲/۲	۱۱/۱	۲۰	۴۶/۷
فکر می‌کنم هر لحظه ممکن است کرونا بگیرم	۱۲/۲	۳۰	۴۳/۳	۱۴/۵
با کوچک‌ترین علائم، فکر می‌کنم کرونا گرفته‌ام و خود را واری می‌کنم	۶/۶	۱۵/۵	۱۳/۳	۶/۶
من نگران سرایت کرونا به اطرافیانم هستم	۶/۶	۸/۸	۴۱/۱	۴۳/۵
اضطراب مربوط به کرونا فعالیت‌های مرا مختل کرده است	۴/۴	۶/۶	۱۲/۲	۷۶/۸
توجه رسانه‌ها به کرونا مرا نگران می‌کند	۴/۴	۷/۷	۱۱/۱	۷۶/۸
فکر کردن به کرونا خواب مرا مختل کرده است	۲/۲	۵/۵	۸/۸	۸۳/۵
فکر کردن به کرونا مرا بی‌اشتها کرده است	۰	۰	۴/۴	۹۵/۶
وقتی به کرونا فکر می‌کنم، دچار سردرد می‌شوم	۰	۲/۲	۴/۴	۹۳/۴
وقتی به کرونا فکر می‌کنم تنم می‌لرزد	۱/۱	۲/۲	۵/۵	۹۱/۲
وقتی به کرونا فکر می‌کنم موهای تنم سیخ می‌شود	۰	۰	۳/۳	۹۶/۷
کرونا برای من به یک کابوس تبدیل شده است	۱/۱	۳/۳	۳/۳	۹۲/۳
به خاطر ترس از کرونا فعالیت بدنی‌ام کم شده است	۴/۴	۴/۴	۱۳/۳	۷۷/۹
صحبت کردن درباره‌ی کرونا با دیگران برایم دشوار است	۱۲/۲	۱۱/۱	۱۶/۶	۶۰/۱
وقتی درباره‌ی کرونا فکر می‌کنم تپش قلب می‌گیرم	۱/۱	۱/۱	۷/۷	۹۰/۱

بحث و نتیجه‌گیری

میانگین و انحراف معیار نمره‌ی کل اضطراب ناشی از ویروس کووید-۱۹ در بین دانشجویان کارورزی در عرصه در این پژوهش، $17/60 \pm 22/29$ بود که نشان‌دهنده‌ی اضطراب خفیف واحدهای پژوهش می‌باشد. همچنین علائم روانی نسبت به علائم جسمی از شیوع بالاتری برخوردار بودند.

در این قسمت به بحث و گفتگو در مورد مطالعاتی که به نوعی با این پژوهش در ارتباط هستند، می‌پردازیم.

حق بین و همکاران در مطالعه‌ای در سال ۲۰۲۰ میزان اضطراب ناشی از بیماری کووید-۱۹ را در زنان مبتلا به سرطان سینه در زمان پاندمی کرونا مورد بررسی قرار دادند. نتایج این مطالعه نشان داد که میانگین و انحراف معیار نمره‌ی اضطراب واحدهای پژوهش به ترتیب برابر با $22/44$ و $16/61$ بود که نشان‌دهنده‌ی اضطراب خفیف در بین نمونه‌ها بود. همچنین علائم روانی نسبت به علائم جسمی از شیوع بالاتری برخوردار می‌باشند (۱۴) که نتایج این مطالعه دقیقاً با نتایج مطالعه‌ی حاضر همخوانی داشت و علت آن نیز می‌تواند ترس از ابتلا به بیماری و مرگ و میر ناشی از آن و شیوع بالای آن باشد.

Zafar و همکاران در مطالعه‌ی خود به این نتیجه دست یافتند که دانشجویان و کارکنان حوزه‌ی علوم پزشکی، سطح خفیفی از اضطراب ناشی از کرونا را نشان دادند. همچنین در این پژوهش مشخص شد که مردم عادی نسبت به دانشجویان و کارکنان حوزه‌ی علوم پزشکی، از اضطراب بالاتری رنج می‌برند (۱۵). بالاتر بودن سطح آگاهی دانشجویان و کارکنان حوزه‌ی علوم پزشکی و استفاده از وسایل حفاظتی مناسب در برابر بیماری کووید-۱۹ می‌تواند احتمالاً توجیه‌کننده‌ی سطح پایین‌تر اضطراب در این افراد نسبت به مردم عادی باشد.

در مطالعه‌ی نصیرزاده و همکاران مشخص شد که ۵۱/۴ درصد از واحدهای پژوهش، اضطراب ناشی از بیماری کووید-۱۹ را دارند (۱۶).

در مطالعه‌ی رحمانی و همکاران، مشخص شد که ۶۱/۸ درصد از کارکنان بیمارستان که اکثراً پرستاران بودند، اضطراب خفیف ناشی از کرونا و $38/2$ درصد آن‌ها اضطراب متوسط یا شدید داشتند. همچنین بین اضطراب ناشی از کووید-۱۹ با فرسودگی شغلی نیز ارتباط معنی‌داری یافت شد (۱۷). علت اضطراب متوسط یا شدید واحدهای پژوهش در این مطالعه را می‌توان به عدم تکمیل

واکسیناسیون علیه بیماری کرونا و زمان انجام مطالعه که بر سطح آگاهی افراد تأثیرگذار می‌باشد، نسبت داد. همچنین در مطالعه‌ای در کشور فرانسه، دانشجویان به دلیل شیوع ویروس کرونا دچار اضطراب شده بودند (۱۸).

Rodríguez-Hidalgo و همکاران در سال ۲۰۲۰ در مطالعه‌ای که بر روی دانشجویان در کشور اکوادور انجام دادند، به این نتیجه رسیدند که سطح اضطراب ناشی از ویروس کرونا در بین دانشجویان شرکت‌کننده در مطالعه، بالا بود (۱۹). در حالی که در مطالعه‌ی حاضر، سطح اضطراب دانشجویان خفیف بود و علت این تناقض را می‌توان به زمان انجام مطالعه نسبت داد، زیرا این مطالعه نسبت به مطالعه‌ی Rodríguez-Hidalgo دیرتر انجام شده، لذا آگاهی‌ها نسبت به بیماری افزایش و میزان اضطراب ناشی از آن، کاهش یافته است.

Zhang و همکاران در سال ۲۰۲۰ در مطالعه‌ای بر روی دانشجویان در کشور چین به این نتیجه دست یافتند که بیماری کرونا و ترس ناشی از مرگ و میر بالای آن، جنبه‌ی مختلف سلامت روان دانشجویان را تحت تأثیر قرار می‌دهد و منجر به بروز اضطراب، افسردگی و اختلال در کیفیت خواب آنان می‌شود (۲۰).

همچنین علیزاده بیرجندی و همکاران در سال ۲۰۲۰، طی مطالعه‌ای نشان دادند که بین اضطراب ناشی از بیماری کووید-۱۹ با سلامت عمومی، همبستگی منفی و معنی‌داری دارد و همچنین اضطراب ناشی از این بیماری می‌تواند منجر به افسردگی و کاهش عملکرد اجتماعی و عملکرد جسمانی افراد شود (۲۱).

نتایج این مطالعه نشان داد که اضطراب خفیف ناشی از ابتلا به بیماری کووید-۱۹ در دانشجویان کارورزی در عرصه، وجود داشت. لذا با توجه به اثرات منفی اضطراب ناشی از بیماری کووید-۱۹ بر جنبه‌های مختلف سلامتی و زندگی (۲۰، ۲۱) و لزوم کنترل و پیشگیری از بروز اضطراب، لذا لازم است آموزش‌های لازم در زمینه‌ی پیشرفت‌های چشمگیر پزشکی در زمینه‌ی کنترل و درمان بیماری کووید-۱۹، روش‌های پیشگیری از انتقال بیماری و توصیه‌های لازم در مورد تزریق ۳ دوز واکسن و اثرات انکارناپذیر آن بر کاهش ابتلا و مرگ و میر افراد به دانشجویان حوزه‌ی علوم پزشکی که به دلیل حضور در بیمارستان‌ها ممکن است دچار اضطراب ناشی از ابتلا به بیماری کرونا شوند، داده شود.

همچنین با توجه به اینکه این مطالعه فقط در

حجم نمونه‌ی بیشتری انجام شود.

تشکر و قدردانی

این مطالعه با کد اخلاق IR.ZBMU.REC.1399.165 در دانشگاه علوم پزشکی زابل تصویب شد. از مسؤولین محترم دانشگاه علوم پزشکی زابل و کلیه‌ی دانشجویانی که ما را در انجام این پژوهش یاری نمودند، کمال تشکر را داریم.

References

- To KKW, Sridhar S, Chiu KH, Hung DLL, Li X, Hung IFN, et al. Lessons learned 1 year after SARS-CoV-2 emergence leading to COVID-19 pandemic. *Emerg Microbes Infect* 2021; 10(1): 507-35.
- Long MJC, Aye Y. Science's response to CoVID-19. *ChemMedChem* 2021; 16(15): 2288-314.
- Karim SSA, Abdool Karim Q. Omicron SARS-CoV-2 variant: a new chapter in the COVID-19 pandemic. *Lancet* 2021; 398(10317): 2126-8.
- Ministry of Health and Medical Education. The latest statistics of Covid-19 in Iran [In Persian]. 2020. Available from: URL: <https://behdasht.gov.ir/>
- Alipour A, Ghadami A, Alipour A, Abdollahzadeh H. Preliminary validation of the corona disease anxiety scale (CDAS) in the iranian sample. *J Health Psychol* 2020; 8(32): 163-75. [In Persian].
- Farnoosh G, Alishiri G, Hosseini Zijoud S, Dorostkar R, Jalali Farahani A. Understanding the severe acute respiratory syndrome coronavirus 2(SARS-CoV-2) and coronavirus disease (COVID-19) based on available evidence-a narrative review. *J Mil Med* 2020; 22(1): 1-11. [In Persian].
- Bajema KL, Oster AM, McGovern OL, Lindstrom S, Stenger MR, Anderson TC, et al. Persons Evaluated for 2019 Novel Coronavirus - United States, January 2020. *MMWR Morb Mortal Wkly Rep*. 2020; 69(6): 166-70.
- Abdollahi D. Association of educational planning with mental health of nursing students of tehran medical science university with emphasis on the educational stressor factors and stress management methods. *Iran J Health Educ Health Promot* 2015; 4(1): 40-9. [In Persian].
- Ahrari S, Bahrami M, EshghiZadeh M, Khaligh A, Rashidi F. Study of the level of stress and coping methods in nursing students of Gonabad in 2012: A short report. *J Rafsanjan Univ Med Sci* 2016; 15(4): 379-86. [In Persian].
- Ebrahimi Iraqi Nezhad E, Tol A, Shojaezadeh D, Khorsandi M, Bagheri F. Effectiveness of PRECEDE model for health education on anxiety of nurses employed in hospitals of Arak University of Medical Sciences: application of PRECEDE model constructs Anxiety of nurses and PRECEDE model. *J Health Syst Res* 2014; 10(4): 752-65. [In Persian].
- To KK, Tsang OT, Yip CC, Chan KH, Wu TC, Chan JM, et al. Consistent detection of 2019 novel coronavirus in saliva. *Clin Infect Dis* 2020; 71(15): 841-3.
- Lipsitch M, Swerdlow D, Finelli L. Defining the epidemiology of covid-19 studies needed. *N Engl J Med* 2020; 382(13): 1194-6.
- Sheydaei Aghdam S, Fatemipoor H. The effect of mindfulness training on reducing students' test anxiety. *JTBBCP* 2017; 11(45): 67-89. [In Persian].
- Haghighi M, Abbasi A, Rafiei E, Kheradmand A, Javadani F, Hatami N, et al. Anxiety caused by the new coronavirus (Covid 19) in breast cancer patients during the corona pandemic. *Iran J Obstet Gynecol Infertil* 2020; 23(8): 8-17.
- Zafar SMA, Junaid Tahir M, Malik M, Irfan Malik M, Kamal Akhtar F, Ghazala R. Awareness, anxiety, and depression in healthcare professionals, medical students, and general population of Pakistan during COVID-19 Pandemic: A cross sectional online survey. *Med J Islam Repub Iran* 2020; 34: 131.
- Nasirzadeh M, Akhondi M, Jamalizadeh A, Khoramnia S. A survey on stress, anxiety, depression and resilience due to the prevalence of COVID-19 among Anar City households in 2020: A short report. *J Rafsanjan Univ Med Sci* 2020; 19(8): 889-98. [In Persian].
- Rahmani R, Sargazi V, Shirzaei Jalali M, Babamiri M. Relationship between COVID-19-caused anxiety and job burnout among hospital staff: A cross-sectional study in the Southeast of Iran. *J Occup Hyg Eng* 2021; 7(4): 61-9. [In Persian].
- Husky MM, Kovess-MasfetyV, Swendsen JD. Stress and anxiety among university students in France during Covid-19 mandatory confinement. *Compr Psychiatry* 2020; 102: 152191.
- Rodríguez-Hidalgo AJ, Pantaleón Y, Dios I, Falla D. Fear of COVID-19, stress, and anxiety in university undergraduate students: A predictive model for depression. *Front Psychol* 2020; 11: 591797.
- Zhang Y, Zhang H, Ma X, Di Q. Mental health problems during the COVID-19 pandemics and the mitigation effects of exercise: A longitudinal study of college students in China. *Int J Environ Res Public Health* 2020; 17(10): 3722.
- Alizadeh Birjandi Z, Ghanchaei M, Hakmabadi F, Mousavian SZ. The relationship between Coronavirus anxiety and its consequences on employees' mental health. *J Assess Res Couns Psychol* 2020; 2(4): 21-32. [In Persian].